

Yiyiniz içiniz ancak israf etmeyiniz (Araf 31)

Banu Atabay'ın lezzetler.com Yemek Tarifleri Sitesi

SAMSUN DİNİ GÜNLERİN YIYECEK VE İÇECEKLERİ

Samsun İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Özel günlerde, özel olaylarda belirli yiyecek ve içeceklerin yenilmesi, içilmesi veya ikram edilmesi gelenektir. Dini bayramlarda özenle hazırlanan özel yemekler, aile büyüklerini ziyarete gelenlere ikram edilir.

Ramazan ayı boyunca Samsun'a özgü iftar ve sahur için hazırlanan yemekleri bayram yemekleriyle daha da önem kazanır. Ramazanda akrabalar ve konu komşular aralarında davetler yapılır. Bu davetler yakınlığı, dostluğu, kaynaşmayı sağlamanın yanı sıra dayanışmanın da göstergesidir.

İftariyelik olarak; hurma, zeytin, peynir, çeşitli reçeller, tahin helvası, pekmez, tuz küçük tabaklara konulup tepsiyle sofraya getirilir. İftar topu atıldığında bu yiyeceklerle oruç açılır. Yemeğe devam etmeden, akşam namazı kılınır. Birlikte sofraya oturulur, yemeğe çorba ile başlanır. Ardından et yemeği, pilav, salata, tatlı yenir. Genellikle ramazanda güllaç tatlısı yapılır. Yemekten sonra teravih namazına gidilir.

Sahurda, gün boyu acıkmadan rahat oruç tutulsun diye, pilav, yumurtalı ekmek kızartması, yufka böreği, katmer, puf böreği, yufka tatlısıyla birlikte hoşaf içilir.

Bayramın ilk günü aile reisi sabah namazını kılmak üzere camiye gider. Namaz vaktinden önce evde herkes kalkar. Namazdan sonra Bayram topu atılır. Aile reisi namazdan dönünce ev halkı birbirleriyle bayramlaşır ve kahvaltı edilir. Bayramlarda mutlaka tatlı olarak revani, baklava, kıvratma veya kocakarı gerdanından biri yapılır. Gelen misafirlere ikram edilir.

Kurban dini bir buyruğunu ya da bir adağı yerine getirmek için kesilen hayvan diye tanımlanmaktadır. Kurban kesmeye bağlı olarak, Samsun'da kurban etiyle çeşitli özel yemekler yapılmaktadır.

Adak sahipleri "şu işim olursa koyun veya kurbanı keseceğim" diye adakta bulunur. Dileği gerçekleştiğinde adağını kestirir. Eti en az yedi kişiye dağıtılır. Adak sahibi kurban etinden yemez. Kurban bayramında (4 gün) adak kesilmez.

Nişanlı kıza Kurban Bayramında oğlan evinden kurbanlık koyun hediye olarak gönderilir. Koyun ayna, gelin teli, kurdele ve boya ile süslenir. Bu kurbandan bayram yemekleri hazırlanır.

Ramazan Bayramında olduğu gibi ezan vaktinde herkes kalkar. Evin erkeği sabah namazı için camiye gider. Namaz dönüşü kurban kesilir. Eti pişirilerek kurban etiyle kahvaltı edilir.

Et üç paya ayrılır. Bir parçası fakirlere, bir parçası komşulara dağıtılır. Bir parçası da eve ayrılır.

Post ya tuzlanarak namazlık yapılır. Ya da hayır kurumlarına verilir. Etli nohutlu pilavı ve et kavurma (arife günü baklava, kıvratma, kocakarı gerdanı), hazırlanır. Hazırlanan bu yemek ve tatlılar gelen misafirlere ikram edilir.

Kandil berat, miraç, regaip ve mevlid (Hz. Muhammed'ın doğum yıldönümü) geceleridir.

Regaip kandilinde helva kavrulur ya tabaklarla ya da lavaş pide arasında komşulara dağıtılır. Miraç kandilinde makarna, berat kandilinde börek pişirilir.

Müslümanlar arasında öteden beri Muharrem'ın onuncu günü aşure pişirilip konu komşuya dağıtılması, ihtiyaç kimselere verilmesi adettir.

Aşure on iki tür yiyecek malzemesinden; su, buğday, şeker ve içine konan 9 farklı yiyecek malzemesinden yapılır. (Susam, nohut, bakla, fasulye, üzüm, fıstık, incir, kestane, ceviz, nar vb.).

Hacı, din buyruklarını yerine getirmek için hacca gitmiş Müslüman olarak tanımlanmaktadır. Hacca gidecek olanları geçirmeğe gelenlere çeşitli ikramlarda bulunulur.

Hacca uğurlanırken gidene yolluk yiyecek verilir. Arabaları kalkana kadar orada beklenir. Hacca uğurlanır.

Hacdan dönüşte hacı zemzem suyu, seccade, kına, yüzük hediye getirir. Geldiği gün kurban kesilir. Et dağıtılmaz yemek pişirilir. Gelen ziyaretçilere ikram edilir. duaları okunanların ruhuna başışlanır. Şeker ikram edilir.

Ölüm olayının 7., 40., 52. ve yıl dönümlerinde okutulur. Lokum, şeker, gülsuyu sunulur. Buhur yakılır.

Kelime-i Tevhid, adak yapıldığında veya ölümlerin 7'si, 40'ı, 52'si ve seneyi devresinde okunur. Komşular toplanır, önce Yasin okunur. 72 bin tevhid çekilir. Bu sayıya ulaşıncaya kadar okunur. Dualandıktan sonra çay, meşrubat, börek, kurabiye, tavuklu pilav ikram edilir.

Mukabelede ise ramazanlarda her gün bir cüz kuran okunur. Bayrama bir iki gün kala Kur'an bitirilir. Hafız okunan Kur'anı,

Çocuk sünnet edildikten sonra sünnet mevlidi okutulur. Davetlilere ise pasta, meşrubat ikram sunulur.

Gelinin eve geldiği gün mevlit okutulur. Şeker, lokum, gülsuyu ikram edilir. İsteyen pasta, börek, çay, meşrubat ikram eder.

Dileğin gerçekleşmesi üzerine okutulan mevlide şeker, lokum ikram edilir. İstenirse çayla birlikte pasta, börek ikram yapılır.

Bebek doğduğunda mevlid okutulur. Loğusa şerbeti kaynatılıp, mevlide veya göz aydınlığına gelenlere sunulur.

Önce niyet edilir. Dileği olan kişi tanıdıklarını davet eder. Gelen kişiler de orada niyet edebilirler. Niyet etmek isteyenler bir mum alıp giderler. Mum yakılır. Biraz yakıldıktan sonra söndürülür. Bir kağıda sarılıp niyet gerçekleşene kadar saklanır. Sofrada 41 türlü yiyecek olur. Kuru üzüm, fındık, fıstık, haşlanmış yumurta, reçel, zeytin, peynir, domates, ekmek, tuz, haşlanmış patates vb.

Kur'an kursuna gidenler, Kur'anı bir kez bitirince hatim etmiş olur. Tanıdıklar çağırılıp hatim duası

ve mevlid okunur. Limonata, şerbet, mevlid şekeri, gülsuyu sunulur. Bir dileğin gerçekleşmesi durumunda 41 Yasin okunması için niyet edilir. Dilek gerçekleştiğinde komşular çağrılır. Herkes Yasin okur. 41 Yasin tamamlanınca Hafız dualarıyla helva kavurup davetlilere sunulur. Ölüm olaylarında birkaç hoca çağrılır. Hatim indirilir. Bitirilince dualarla hocalara para verilip yemek sunulur. Kuraklık olduğu dönemlerde yağmur duasına çıkılır. Çarşamba dolaylarında çocuklar tahtadan bebek yaparlar (başı bezden yapılır). Kapı kapı dolaşıp "yağ yağ yağmur, teknede hamur, tarlada çamur, ver Allah'ım ver sellice yağmur" diye şarkı okurlar. Evlerden bebeğin başına bir tas su dökülür.